

NICHOLAS A. CHRISTAKIS – JAMES H. FOWLER

KAPCSOLATOK HÁLÓJÁBAN

EDITION 2.0

Sorozatszerkesztő: Dömölki Bálint

Az Edition 2.0 nem egyszerűen egy új sorozat a kiadó életében, amely összefog bizonyos összefogható tartalmakat, sőt, nem is arról van szó, hogy egy témakör jó névre talál egy sorozatcím alatt. Az Edition 2.0 egy kiadói kísérlet, amely a könyvkiadás és az internet szellemét összeegyeztetve a könyvolvasás új alternatíváját keresi.

Hagyományosan a könyv zárt világ, a szerző világlátásának és továbbadásra szánt mondandójának kikristályosodott formája. Sokféle kiegészítést is kínál: megjegyzéseket a lábjegyzetben, tárgy- és névmutatót, glosszáriumot. A nyomtatással a közreadott szöveg véglegessé, lezárttá válik – egy állomás a tudnivalók körében.

Nem úgy az internet, amely mozgékony, változó, és stabilitása a nagyságában vált valóra.

Hagyományosan a szerző tudásával kiemelkedik az olvasók köréből, akik nem ismerik sem őt, sem a publikussá váló ismereteket. Ám a két fél, szerző és olvasó egymásról mit sem tud, megmaradnak a kölcsönös ismeretlenségben.

Az olvasó jelentősége azonban jelentősen megnőtt a 21. századra, és ebben nemcsak a posztmodern szemlélet, hanem az internet és a web2 filozófia is szerepet játszik. Az olvasás már nem passzív aktus.

Ezt az ellentmondást (statikus szöveg vs. dinamikus internet, valamint tudós szerző vs. laikus olvasó) próbáljuk meg feloldani az Edition 2.0 sorozatban. A feladat nem könnyű, és távol érezzük magunkat attól, hogy kész megoldásaink legyenek. Hosszas vitákat folytatunk például arról, hogy mit lehet tenni a könyvvel. Küzdünk a hagyománnyal, a formával, emelkedetten szólva, a profán és a szent határait igyekszünk kijelölni. Mert a könyv sem szent, ahogy az internet sem komolytalan. A szöveggel foglalkozó kutatók tudják, az olvasás részben történés, részben cselekvés, de mindenképpen aktus, a szöveg előhívása.

A sorozat e második kötetében olyan megoldással kísérleteztünk, ahol három neves szakember megkereste a neki érdekes passzusokat vagy kifejezéseket, és kommentálta, jegyzetekkel látta el az eredeti írói szöveget.

A margón lévő vonalazással erre biztatjuk az Olvasót is.

Ám ezzel még nincs vége. A kiadó honlapján az adott könyvnél (typotex.hu/konyv/kapcsolatok) folytatható a jegyzetelés, a reagálás, a kritika.

A sorozatban megjelent:

Bernard Girard: *A menedzsment forradalma: A Google-modell* (2010)

NICHOLAS A. CHRISTAKIS –

JAMES H. FOWLER

KAPCSOLATOK HÁLÓJÁBAN

*Mire képesek a közösségi hálózatok,
és hogyan alakítják sorsunkat?*

BÓGEL GYÖRGY

CSERMELY PÉTER

LOVRICS LÁSZLÓ

kommentjeivel

TYPOTEX

Budapest, 2010

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Nicholas A. Christakis – James H. Fowler:
*Connected. The Surprising Power of Our Social Networks
and How They Shape Our Lives.*
New York, Little–Brown, 2009

Copyright © 2009 by Nicholas A. Christakis – James H. Fowler.
All rights reserved
© Rohonyi András, Rozsnyói Pál, Typotex, 2010

ISBN 978 963 279 155 5
ISSN 2061-7852

Fordította:
Rohonyi András (6–9. fejezet) és Rozsnyói Pál (1–5. fejezet)

Témakör: *hálózatelmélet, szociológia*

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk.
Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha regisztrál a honlapunkon,
ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról,
és amelyet a www.typotex.hu címen érhet el.
Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél
pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat,
illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.
Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható: www.interkonyv.hu

Kiadja a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének tagja
Felelős kiadó: Votisky Zsuzsa
Szerkesztette és tördelte: Leiszter Attila
Borítóterv: Tóth Norbert
Terjedelem: 26,85 (A/5) ív

Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában
Felelős vezető: Kajtor István

TARTALOM

<i>Bevezető</i>	9
<i>A szerzőkről</i>	14
<i>A kommentek szerzőiről</i>	16
1. A DOLGOK SŰRŰJÉBEN	19
Tűzoltóbrigád és telefonos hírlánc	23
A hálózatban élőkre vonatkozó szabályok	32
<i>Első szabály: Hálózatunk alakítható</i>	33
<i>Második szabály: Hálózatunk is alakít minket</i>	36
<i>Harmadik szabály: Barátaink hatással vannak ránk</i>	37
<i>Negyedik szabály: Barátaink barátai hatással vannak ránk</i>	38
<i>Ötödik szabály: A hálózatnak saját élete van</i>	41
Hat lépés távolság és három lépés hatótávolság	43
Össze vagyunk kötve	46
2. AMIKOR MOSOLYGUNK, AZ EGÉSZ VILÁG	
EGYÜTT MOSOLYOG VELÜNK	49
Őseinknek voltak érzelmei	51
Érzelmi megfertőzés	53
Érzelmi pánik	55
Kibírhatatlan édeskés szag	59
Az érzelmek terjedésének nyomában	63
A boldogság terjedése	65
Életünk hedonisztikus taposómalmában	70
Magányosan a tömegben	72
A szeretet nyomában	75

3. SZERESD AZT, AKIVEL EGYÜTT VAGY	77
Hogyan találkoztam a partneremmel?	79
A partnerem éppen olyan, mint én	84
Nagy hal a kis tóban	88
Mindenki más is ezt csinálja	91
Belehalni a bánatba?	97
Miért nyer többet a vőlegény?	102
Szerelem, szex, multiplexitás	108
4. NEKEM UGYANÚGY FÁJ, MINT NEKED	111
Volt szeretőnk szeretőjének a volt szeretője	113
A kórokozók terjedése	116
Különböző hálózat, különböző észrevételek	120
Lehet, hogy barátaink barátai miatt vagyunk kövérek?	121
Viselkedésünket vagy gondolkodásmódunkat változtassuk meg?	128
Miért olyan a dohányzás és az ivás, mint a hátfájás és a koro?	132
Járványos öngyilkosság	138
Közegészségügy új alapokon	146
5. A PÉNZNEK NINCS SZAGA	152
Hol van George?	158
Részeg tengerészek, sirályok és a SARS	161
Szeszélyes piacok	165
Az információáramlás három lépése	171
A gyenge kapcsolatok erőssége	173
Öregfiúk egykor és ma	176
Kreativitási hálózatok	179
Színek szerint	182
A barátaink érnek valamit	185
6. POLITIKAI KAPCSOLATOK	190
Az én szavazatom nem számít?	192
Nem egyedül szavazunk	200
A politikai hatások terjedése a társadalomban	203
Szavazási részvétel a valóságban	207

Állampolgári kötelességünk teljesítése	211
A kiscserkészektől a nagykuttyáig	213
A papírok nyomában	214
A legjobb összeköttetésekkel rendelkező politikus	220
A politikai befolyás hálózati architektúrája	224
Online aktivizmus	226
7. A VÉRÜNKBEN VAN	233
A minket összetartó ősi kötelékek	236
A kapcsolatok meglepő szerepe az együttműködésben	240
Éljen a <i>homo diktiosz</i> , a hálózati ember!	245
Hová lett a <i>homo ökonomikusz</i> ?	247
A <i>homo ökonomikusz</i> nyomában a világ körül	250
Mit tanulhatunk az ikrektől?	253
A hálózatok is a génjeinkben vannak?	257
A vadászok és gyűjtögetők magányossága	261
Pockok, makákók, tehének és szenátorok	262
Agyunk a társas hálózatokat szolgálja?	265
Kapcsolatunk egy magasabb szintű hatalomhoz	269
Hány barátunk lehet?	273
Kurkásszunk-e a barátaink hajában, vagy csak beszélgessünk velük?	276
8. HIPERKAPCSOLATOK	280
Virtuális világ, reális viselkedés	282
Sokkoló realitás	285
Nahát, milyen jóképű avatárod van!	288
Barangolás a világ körül	291
Távolsági beszélgetések	294
Ó, az a bájos városka, Netville!	296
A hat lépéses távolságtól a Facebookig	298
Masszív és passzív adatgyűjtés	302
Túl sok barátunk van?	305
Realitás és wikialitás	307
Tű a szénakazalban	310

Teljesen új identitások?	314
Ugyanaz, mégis más	316
9. EGÉSZÉBEN JÓ	318
Az emberi szuperorganizmus	320
Sem az enyém, sem a tiéd	323
A jószág terjedése	327
Gazdagok és szegények: egyenlőtlenségek a kapcsolati hálókbán	332
Egy mindenkiért, mindenki egyért	335
<i>Köszönetnyilvánítás</i>	341
<i>Jegyzetek</i>	345
<i>Az illusztrációk forrása</i>	363
<i>Név- és tárgymutató</i>	265
<i>Melléklet: színes táblák</i>	

BEVEZETŐ

Ezt a könyvet

*Erikának, Sebastiannak, Lysandernek és Eleninek,
valamint*

*Harlának, Lucasnak és Jaynek ajánljuk,
akikkel kapcsolatunk elszakíthatatlan*

A kapcsolati hálók gyönyörű és igen tekervényes dolgok. Olyan kifinomultak és összetettek – és annyira jelen vannak lényegében mindennél –, hogy felmerül a kérdés, vajon mi célt szolgálnak. Miért vagyunk bennük? Hogyan alakulnak ki? Hogyan működnek? Milyen hatással vannak ránk?

Nicholas Christakis vagyok, e könyv társszerzője, és az elmúlt tíz évben főleg ezek a kérdések inspiráltak. Érdeklődésem kezdetben a legegyszerűbb kapcsolati hálóra, két ember kapcsolatára, a *diádra* irányult. Eleinte házaspárok diádjait tanulmányoztam. Orvosként gyógyíthatatlan betegekkel foglalkoztam, és megfigyeltem, hogy a szeretett személy elvesztése milyen óriási veszteség az életben maradt házastárs számára. Elkezdett érdekelni, hogy a betegségek hogyan terjednek át egyik emberről a másikra, mivel úgy véltem, hogy ha két személy között valamilyen kapcsolat van, akkor egészségi állapotuk között is kell, hogy legyen. Ha egy nő megbetegszik vagy meghal, férjének halálozási kockázata egyértelműen növekszik. Később felismertem, hogy sokféle diád létezik, testvérek, barátok és olyan jó szomszédok, akiket a kerítés (nem elválaszt, hanem) összeköt.

De a dolog gondolati magva nem ezekben az egyszerű társas kapcsolatokban rejlik, hanem abban a kulcsfontosságú felismerésben, hogy a diádok halmazai rendkívül kiterjedt hálózatokat hoznak létre, amelyek szálai igen messzire nyúlnak. Feleségünk legjobb barátnőjének

van egy férje, annak van egy munkatársa, annak egy testvére és így tovább. Ezek a kapcsolatok úgy ágaznak el, akár a villámok erezete, és tekervényesen átszövik az egész emberi társadalmat. Úgy tűnt, hogy a helyzet rendkívül bonyolult. Minden egyes lépéssel, amellyel a társadalom valamelyik tagjától távolodunk, az emberi kapcsolatok száma és az elágazások bonyolultsága szédületes iramban növekszik. Ahogy ezen a problémán töprengtem, elkezdtem olyan társadalomtudósok munkáit olvasni, a múlt század fordulójának magányos német társadalomkutatóitól az 1970-es évek látnoki képességű szociológusaiig, akik előttem már tanulmányoztak 3–30 fős kapcsolati hálókat. De engem a háromezer, harmincezer, sőt, a hárommillió embert összekötő kapcsolati hálók érdekeltek.

Megértettem, hogy ha ilyen bonyolult problémákkal szeretnék foglalkozni, akkor előrelépést csakis egy kutatótárssal remélhetek. Mint kiderült, James Fowler, szintén a Harvardról, ugyanúgy hálózatokkal foglalkozott, mint én, habár teljesen más szempontból. James és én nem ismertük egymást, annak dacára, hogy egy egyetemen, szomszédos épületben dolgoztunk hosszú éveken keresztül. Végül 2002-ben egy közös kolléga, a politikatudós Gary King jóvoltából megismerkedtünk. Úgy is mondhatnánk, hogy kalandunkat egy közös barátunk barátaiént kezdtük. Gary úgy gondolta, hogy érdeklődési körünknek lehetnek közös pontjai, és igaza is lett. Az a tény, hogy kapcsolati hálónk révén összetalálkoztunk, jól illusztrálja egyik fő tézisünket a kapcsolati hálók létezésének okairól, működéséről és hasznáról.

James hosszú éveken át a politikai nézetek kialakulásával foglalkozott, és azzal, hogy az egyes emberek társadalmi, politikai problémák megoldására tett kísérletei hogyan befolyásolják a többieket. Hogyan egyesítik erőiket az emberek, és hogyan viszik végbe azt, amire egymagukban képtelenek? Mindkettőnket érdekelt néhány olyan nagy fontosságú téma, mint például az altruizmus és a jóság, két lényeges kérdés a kapcsolati hálók növekedése és tartóssága szempontjából.

Ahogy elkezdtünk elmélkedni azon, hogy mi következik abból, hogy az emberek óriási kapcsolati hálók részei, arra jutottunk, hogy az egyén másokra gyakorolt hatása nem érhet véget azokkal, akiket ismer. Ha hatással vagyunk barátainkra, ők pedig az ő barátainkra, cselekedeteink

olyanokat is befolyásolhatnak, akikkel még sohasem találkoztunk. Az egészségi állapot befolyásolásával kezdtük. Felismertük, hogy ha a barátunk barátja meghízik, mi is meghízunk, és ha a barátunk barátja leszokik a dohányzásról, mi is leszokunk, sőt, azt is megállapítottuk, hogy ha a barátunk barátja boldog, akkor mi is boldogok vagyunk.

Idővel megértettük, hogy alapvető szabályszerűségek kormányozzák a kapcsolati hálókat kialakulását és működését. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a hálózatok működését csak akkor érthetjük meg, ha tisztában vagyunk a felépítésükkel. Például, senki sem köthet barátságot akárkivel, hiszen a földrajzi távolság, a technika, sőt, a társas kapcsolatok jellegével és számával kapcsolatos genetikai hajlam minden embert korlátoz. Mivel az emberek megértésének kulcsa a közöttük lévő kapcsolatok megértése, figyelmünket ezekre az emberek közötti kapcsolatokra összpontosítottuk.

Érdeklődésünk e témák iránt sok más olyan kutatóéval egybevetettük, akik az elmúlt tíz év során nagyban hozzájárultak a hálózatok jobb matematikai és természettudományos megismeréséhez. Amíg mi emberek kapcsolatrendszerével foglalkoztunk, addig a mérnökök erőműhálózatokkal, a neurológusok neuronhálózatokkal, a genetikusok génhálózatokkal, a fizikusok meg persze az égvilágon mindenfajta hálózattal foglalkoztak. Egyetértettünk abban, hogy bár a többiek által vizsgált hálózatok is tetszetősek, a mi hálózataink mégis sokkal izgalmasabbak, hiszen összetettebbek és nagyobb hatást gyakorolnak életünkre. Végére is a mi hálózataink csomópontjaiban gondolkodó emberi lények vannak! Olyanok, akik képesek döntéseket hozni, és elméletileg még akkor is képesek megváltoztatni egy hálót, ha benne vannak a sűrűjében és az folyamatos hatást gyakorol rájuk. Az emberi lényekből álló hálózatoknak egészen egyedülálló, saját élete van!

Azzal párhuzamosan, ahogy a tudósokat esztétikai szempontból és erős magyarázóerejük miatt mindinkább foglalkoztatták a hálózatok, az utca embere is tudatára ébredt létezésüknek. Ennek az a fő oka, hogy az otthonokban megjelenő internet bárkit ráébreszthetett arra, hogy minden mindennel összefügg. A hétköznapi beszélgetésekben egyre gyakrabban bukkannak elő olyan kifejezések, mint a „háló” vagy legalábbis a „világháló” (nem beszélve a bombasikert hozó *Mátrix* filmtri-

lógiairól). Lassan felismerték, hogy nemcsak a számítógépek alkotnak hálózatokat, hanem ők maguk is. E kapcsolatok fokozatosan kiléptek az egyén magánszférájából, és ma már mindenki számára ismertek az olyan közösségi portálok, mint a Facebook vagy a MySpace.

Ahogy mind mélyebbre ástuk magunkat a kapcsolati hálók tanulmányozásába, egyre inkább úgy tekintettünk rájuk, mint valamiféle emberek által létrehozott „szuperorganizmusokra”, amelyeknek saját életük van, növekednek, fejlődnek, és sok minden folyik, áramlik a belsejükben. Megszállottként törekedtünk arra, hogy megérthessük a szuperorganizmusok felépítését és funkcióját.

Ha magunkat egy szuperorganizmus részének látjuk, akkor új megvilágításból érthetjük meg tetteinket, választásainkat és élményeinket. Ha társadalmi beágyazottságunk hatással van ránk, és ha más emberek, akik közeli vagy távoli kapcsolatban vannak velünk, befolyásolhatnak minket, kiderül, hogy döntéseink nem is annyira autonómok. Az egyén ilyen jellegű háttérbe szorulása különösen heves indulatokat válthat ki, ha az emberek felfedezik, hogy társaik, sőt, a számukra teljesen ismeretlen személyek is hatással lehetnek olyan magatartásformáikra és tetteikre, amelyeknek morális tartalmuk van és kellemtelen társadalmi következményekkel járhatnak. Ennek a felismerésnek a másik oldala az, hogy az egyének meghaladhatják magukat és korlátaikat. Könyvünkben arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a köztünk lévő kölcsönös kapcsolatok nemcsak természetes és szükségszerű velejárói életünknek, hanem jó irányba is terelik az egyént. Ahogy az agy képes olyan dolgokra, amelyekre az egyes neuronok nem, a kapcsolati hálók is képesek olyan dolgokra, amelyekre egyetlen személy sem lenne önmagában képes.

Az elmúlt évtizedekben, sőt évszázadokban az emberi lét legfontosabb kérdéseiről, az életről és a halálról, a gazdagságról és a szegénységről, valamint az igazságosságról és az igazságtalanságról folytatott vita arra a kérdésre redukálódott, hogy vajon egyéni vagy kollektív kategória-e a felelősség. A tudósok, filozófusok és más társadalomkutatók általában két táborra oszlottak: az egyik tábor úgy gondolta, hogy az egyének saját maguk irányítják sorsukat, a másik tábor a társadalmi erőket (a silány közoktatástól egészen a korrump kormányzásig) tette felelőssé.

Ezzel szemben mi úgy gondoljuk, hogy van egy harmadik tényező is, ami a vitákból kimaradt. Kutatási eredményeink és élettapasztalataink alapján – a házastársainkkal való találkozástól kezdve a gyógyíthatatlan betegek ápolásán keresztül az elmaradottabb vidékeken folytatott latrinaépítésig – az emberi kapcsolatokat tartjuk a legfontosabbnak. Ha összekötjük az egyének és a csoportok vizsgálatát, akkor a kapcsolati hálók tudományának segítségével az emberi lét nagyon sok aspektusát érthetővé tehetjük. Könyvünk az emberek közötti kötélekekről szól, arról, hogy ezek a kötélekek miként befolyásolják szexuális életünket, egészségi állapotunkat, a politikát, a pénzt, az evolúciót vagy éppen a technológiát. Érdeklődésünk középpontjában az emberi lények specifikus tulajdonságai állnak. Ha meg akarjuk érteni önmagunkat, akkor meg kell értenünk a közöttünk lévő kapcsolatokat is.

A SZERZŐKRŐL

NICHOLAS A. CHRISTAKIS orvos és társadalomkutató. Az orvostudomány és a társadalomtudományok olyanok, mint a távoli unokatestvérek, akik időnként találkoznak, észreveszik, hogy sok közös vonás van bennük, majd vitába szállnak egymással. Christakis, aki az egészség-szociológia professzora a Harvard Egyetem orvostudományi karának egészségpolitikai tanszékén, a szociológia professzora ugyancsak a Harvard bölcsészet- és természettudományi karán működő szociológiai tanszéken, továbbá orvosprofesszor az egyetem orvosi karának orvostudományi tanszékén, és gyakorló orvos, hosszú éveken át próbálta a játékvezető szerepét betölteni ezekben a vitákban, néha meglepő sikerrel. 2006-ban a Tudományos Akadémia orvosi tagozatának tagjává választották. Miután befejezte klinikai belgyógyászati tanulmányait, kutatásait az élet végén nyújtott egészségügyi ellátás jobbításának lehetőségeit keresve idősek menhelyén végzett klinikai gyakorlattal kapcsolta össze. 1999 óta azt kutatja, hogy a társadalmi tényezők és a társadalmi interakciók hogyan befolyásolják az emberek egészségét és várható élettartamát. Neve leginkább a kapcsolati hálózatok kialakulásával és működésével kapcsolatos tanulmányai révén vált ismertté. Amikor nem a laboratóriumban van, hallgatóit oktatja több helyen is a Harvard Egyetemen és az egyetemmel kapcsolatban álló kórházakban, és az egyetem diákjaitól – magával ragadó előadói stílusáért és azért, mert mindig elérhető számukra – rendszeresen elnyeri a „kedvenc professzorunk” címet. 2009-ben felkerült a *Time* magazinnak a világ száz legbefolyásosabb emberét felsoroló listájára.

JAMES H. FOWLER az új típusú politológusok közé tartozik. A természettudományokhoz való közelítés jegyében, szakterülete határait kitégítve az emberi viselkedés mögött meghúzódó társadalmi és biológiai erők feltárásán munkálkodik. A Békehadtest (*Peace Corps*) önkéntesként Ecuador kolera sújtotta falvaiban végzett munkája annak a kérdésnek a kutatására vezette, hogy egyes emberek miért tudnak sokkal jobban megfelelni a társas élet követelményeinek, mint mások. Politológiai tanulmányait a Harvard Egyetemen végezte, ahol doktori fokozatot szerzett, és életét azóta annak szenteli, hogy egységes szemlélettel tanulmányozza a politikai és a természeti folyamatokat. Jelenleg a Kaliforniai Egyetem professzoraként az egyetem San Diegó-i kampuszán működő politológiai tanszéken és a vezeték nélküli lakossági egészségügyi ellátási rendszerek intézetében dolgozik. A kapcsolati hálózatokkal összefüggő munkásságán kívül az együttműködés evolúciója, a viselkedés-gazdaságtan, a politikai részvétel és a genopolitika (a politikai viselkedés genetikai alapjainak tanulmányozása) terén végzett kutatásairól ismert. Még a Harvardon végzett oktatómunkája során számos oktatói díjat elnyert, de a diákjai ma leginkább úgy ismerik, hogy ő az a professzor, aki megtalálta az első tudományos magyarázatot az úgynevezett *Colbert-bump* kialakulására – így nevezik azt a jelenséget, hogy politikai pozíciókra pályázó jelöltek támogatása ugrásszerűen megnő, miután megjelennek Stephen Colbert humoros beszélgetőműsorában.

A szöveghez személyes megjegyzéseket fűztek kommentárjaikkal

Bgy

BÓGEL GYÖRGY a CEU Business School tanára. Szakterülete a vállalatvezetés és -szervezés. Jelenleg legtöbbit az infokommunikációs szektorral, az informatikai vállalatok stratégiájával, az információs technológia fejlődésének a vállalati irányítási rendszerekre gyakorolt hatásával foglalkozik. Hét szakkönyv és mintegy százhusz szakcikk szerzője. Legutóbbi könyvét *Üzleti elvárások – informatikai megoldások* címmel 2009-ben adta ki a HVG Könyvkiadó. Blogja az IQSYS honlapján olvasható (www.iqsys.hu).

L

LOVRICS LÁSZLÓ a Budapesti Corvinus Egyetem docense. Különböző vállalati információrendszerekkel kapcsolatos tárgyakat tanít. Kedvencei ezek közül a Modellezés, az Intelligens rendszerek és a Hálózati biztonság. Ez utóbbin belül preferálja a nyilvános kulcsú architektúrák oktatását, kutatását. Több tankönyv, jegyzet és számos cikk, konferencia-előadás szerzője, társszerzője. Több tárgy kidolgozásában részt vett, jelenleg éppen egy közgazdászoknak ajánlott interdiszciplináris hálózati ismeretek kurzus létrehozásán munkálkodik kollégáival. Hobbijai: logikai játékok, ördöglakatok, ír tradicionális zene (<http://irmus.bke.hu/>).

CSERMELY PÉTER a Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani Intézetének professzora. Kutatási területe a stresszel, az öregedéssel és a hálózatokkal kapcsolatos (www.linkgroup.hu). Eddig 13 könyve (köztük a *Stressz-fehérjék* és a *Rejtett hálózatok ereje*) és több mint kétszáz tudományos cikke jelent meg. A cikkek összimpaktja 550, idézettsége 4400 feletti. 1995-ben egy új kezdeményezést indított el, amely azóta több mint tízezer hazai és határon túli magyar tehetséges középiskolás diáknak nyújt lehetőséget a Magyarországon folyó legmagasabb szintű kutatásokba történő bekapcsolódásra (<http://kutdiak.hu>). Kezdeményezésére 2006-ban megalakult a hazai és határon túli tehetséggondozó civil szervezeteket összefogó Nemzeti Tehetségsegítő Tanács (www.tehetsegpont.hu), melyet ő elnököl, emellett a Magyar Biokémiai Egyesület alelnöke és a Cell Stress Society International volt elnöke, 2008 és 2010 között a közársasági elnök által felkért Bölcsék Tanácsa tagja volt. Több hazai és nemzetközi kitüntetés, így a Pannon Példakép-díj és az EU Descartes-díj birtokosa. Társadalmi vállalkozó, Ashoka Fellow.

